

Rettsoppgjøret — en grov rettskrenkelse

Forbundet for Sosial Oppreisning har sendt Den Norske Sakførerforening og Den Norske Dommerforening følgende henvendelse:

I.

Forbundet for Sosial Oppreisning rettet 20. mars 1950 en henvendelse til Stortinget om en revisjon av «rettsoppgjøret». — Henvendelsen ble senere utgitt som brosjyre under tittelen «Gi oss rettsstaten tilbake». Et eksemplar av denne vedlegges. Likeledes vedlegges en tillegghenvendelse til Stortinget av 18. januar 1951 om samme sak. Noe resultat av disse henvendelser foreligger hittil ikke.

På vegne av Forbundet tillater undertegnede seg å be Den Norske Sakførerforening om enten alene eller sammen med Den Norske Dommerforening å ta et initiativ overfor statsmaktene for å få gjennomført en nødvendig revisjon av oppgjøret. Ingen vil bli forbauset over et slikt initiativ. Tvertom. Mange har forundret seg over at landets jurister i taushet har kunnet se på de rettskrenkelser som har funnet sted under oppgjøret. Tausheten er så meget mer påfallende som rettsfølelse og rettssans er blitt utfordret på det sterkeste ved påstanden om at dette oppgjør betyr rettsstatens gjenreisning.

Når vi setter ordet «rettsoppgjør» i gåseøyne, skjer det med overlegg. Oppgjøret er nemlig ikke et rettsoppgjør i vanlig forstand. Det er et politisk oppgjør i rettslige former eller om man

vil et politisk rettsoppgjør.

At denne oppfatning er riktig, fremgår bl. a. derav at viktige rettsprinsipper er blitt tilsidesatt under oppgjøret.

1. Som eksempel nevner vi straks at prinsippet om alle borgeres likhet for loven, kan skje det mest grunnleggende prinsipp i vesteuropeisk rettergang, er blitt grovt krenket. Det faller naturlig her i første rekke å tenke på det store antall tyskerarbeidere, som ikke er blitt aksjonert. — Professor Johannes Andenæs kommer inn på dette forhold i et forsvarsskrift for oppgjøret, som han nylig har utgitt i Sverige. Det heter «Retts-

oppgjørelsen i Norge etter andra världskriget». Her uttaler han på s. 21 at «rättsapparatenes begränsade kapacitet har nämligen inte medgivit att man gjort noggranna undersökningar rörande alla de tiotusenden som arbetat vid tyska anläggningar».

Umiddelbart deretter fortsetter han: «Det kan nog inte förnekas, att rättsoppgjørelsen på grunn av tekniska svårigheter fått en viss slagsida. NS-medlemmarne fanns ju registrerade i partiets kartotek. I fråga om dem hade man altså en klar skilljelinje att gå efter. Men andra former av onationellt beteende, som kan ha haft väl så ödesdigra verkningar, har det varit svårare att inringe». (Uthevlsen er gjort her).

— Forts. side 3 —

Saker som ikke foreldes

Jeg har med atskillig interesse fulgt med i saken mot statsadvokat Bjørnvik. Fire av tiltalens punkter er nå foreldet og kommer således ikke i «frågan».

En kunne være fristet til å spørre: Er det eller er det ikke likhet for loven?

I dette såkalte «rettsoppgjør» som nå har pågått i 6 år og formodentlig kommer å pågå seks år til, har jeg ennå aldri hørt at tiltaltes sak var foreldet — langt derifra. Altså enhver som er blitt berørt av rettsoppgjøret gjør vel i å merke seg, at hans eller hennes sak aldri vil bli foreldet. Så vet en dette.

For en tid tilbake er der jo foregått en meget trist sak mot sokneprest til Leikanger Daas. Du verden for en rettsak. En skulle tro seg hen satt til en av de beryktede prosesser som med tids mellomrum foregår bak jernteppet. Her i denne sak manglet det heller ikke på angivere, vel å merke fra ens egne landsmenn, som absolutt må trumfe opp med alt hva presten har sagt og gjort for ca. 8 år siden. Tenk å selge epler til våre erkefiender tyskerne. For en uhørt forbrytelse!

En skulle tro at dette var under nordmenns verdighet å behandle en mann på denne måte. En må absolutt dra lærdom av denne triste sak, og være ytterst forsiktig med hva en sier, kanskje om ti år fremover skal en stå til ansvar for sine uttalelser, for angivere har det aldri vært mangel på. O. B.

Forlik i Henry Johansen-saken

Den store og omfattende sak — den såkalte Henry Johansens sak — som av Høyesteretts Kjæremålsutvalg i februar 1950 var tillatt innbragt for Høyesterett, er nå forlikt og saken er dermed definitivt bortfalt. Det var særlig boten og inndragningskravene som Riksadvokaten hadde anket over.

Eidsivating lagmannsrett hadde således for Frederic Johansens vedkommende fastsatt boten til 500,000 kr. og inndragingen til kr. 375,000. Henry Johansen Ltd. A-S ble idømt 1,085,000 kr. i inndraging. Også for inndragingen i saken mot Henry Johansen Lumber Co. A-S, Skedsmo og Egeberg Bruk og Henry Johansen Ltd. A-S

Sola — Eisenhowers triumfkort

På bakgrunn av utenriksminister Langes redegjørelse i stortinget og svarnotatet til Moskva, kan det ha sin interesse å minne om hva «New York Herald Tribune» kan fortelle om Sola Flyplass. «This airfield could stop Stalin» sto det i en kjempemessig utstyrt overskrift med bilder, som bladets søndagsnummer forleden brakte

Løgn blir løgn

selv om den gjentas og repeteres atter og atter, således også at Winston Churchill skal ha uttalt at når det gjalt å slå tyskerne, nazistene eller Hitler skulle han alliere seg med selve satan.

Nei, Storbritannia med W. S. C. i spissen erklærte jo Tyskland krig uten noensomhelst allianse, og det var jo nettopp det Chuskill ble kraftig kritisert for fra mange hold, således også i Overhuset, hvor en av lordene understreket sin kritikk med d ord som her i bladet med urette er tillagt Churchill.

O. B. M.

over en artikkel fra sin korrespondent Collie Small, som hadde besøkt plassen i forbindelse med Eisenhowers siste besøk.

Konklusjonen var, at det ikke var lett for Sovjet å angripe Sola på annen måte enn ved angrep fra sjøen eller ved å bruke fall-skjermtropper. Hvis plassen ble skikkelig forsvart og allierte tropper i tide kom til unnsetning ville det være vanskelig å ta plassen, sier korrespondenten.

Sola er Eisenhowers triumfkort sier bladet, og slikt kan vel ikke annet enn å sette ondt blod øst for jernteppet. Litt selvbekræftende se bør vel selv det mektige USA vise når det er tale om en liten forbundsstille, som vel neppe kan bli unnsatt i første omgang om noe skulle henne. Det er i alle fall ikke noen grunn for oss, som det vil gå ut over, å hovere, og vår tillit styrkes ikke nettopp når vi erfarer hvor lite virkelig forsvarsånd det er bakom alle de vernepliktsøvelser som er satt i gang og som krever så megen tid. Skal det bli noe alvor av det, må det et langt annet tempo til — helst litt av den drill, som demokratene taler så foraktelig om, men som er det eneste rukkbare i farens stund. Spør bare de sakkyndige — dem som i dag er satt utenfor, fordi de ikke liker den nye uniformen.

POTEMKIN:

«Det kan da ikke bli kloakk av alt»

Stygt svart av odelstingspresidenten

C. J. HAMBRO har i Stortinget meldt denne interpellasjon til regjeringen:

1. Hvorfor ble Norges Banks uttalelse om anlegg av aluminiumsverk på Sundalsøra ikke forelagt STORTINGET?
2. Hvorfor fikk Stortinget ingen meddelelse om at det i kontrakten mellom USA og Norge i anledning av lånet til aluminiumsverket på Sundalsøra skulle inntas en bestemmelse om at ikke mindre enn 50 pst. av det aluminium som leveres etter kontrakten skal skipes på amerikansk kjøp og minst 50 pst. av all aluminium som deretter leveres likeledes

Bak jernteppet

Sovjets intellektuelle under voldsom ild.

Jernteppet

Sovjets intellektuelle og kunstneriske liv.

Deres blads utenrikskronikker om forholdene øst for jernteppet har vakt den største interesse og som flittig leser er jeg imponert over alle de opplysninger som De har formådd å skaffe tilvele. Jeg tillater meg herved å gi et supplement som takk:

De sovjetrussiske intellektuelle har i den siste tid fått en ny bredside i sovjetpressen. Forfattere, kunstnere, komponister, arkitekter og vitenskapsmenn anklages for ideologisk slapphet og manglende forståelse av sovjetsamfunnets storhet. «Pravda» skriver således, at forfatterne har en slett kontakt med virkeligheten, og at man kan konstatere en utilgelig nedgang i det arbeide, som gjøres av forfatterforeningen i Moskva. Meget av det kunstneriske arbeide er preget av borgerlig nasjonalisme og get kommunistiske partis instruksjoner blir for en stor del neglignert. Dessuten blir det ikke arbeidet nok og det er stor mangel på nye skuespill og filmmanuskripter. I «Literaturnaja Gazeta» rettes det angrep på juristene, som beskyldes for å beskjeftige seg med verdensfjerne emner istedetfor å arbeide for den sosialistiske oppbygning. Bladet siterer et eksempel fra en juridisk doktordisputas, hvor doktoranden hevder Det internasjonale Røde Kors inntil 1935 var en fremskrittvennlig institusjon og tilføyer at den korrekte linje i dette spørsmål er, at Røde Kors rett og slett er et agentur for USA's spionorganisasjon.

Fiane-saken

Aarbakke.

«8. Mai» begynner i førstkomende nr. den i sir tid av cand. jur. Alex Lange bebudede gjennomgåelse av snikmordet på trafikksjef Knut Knutson Fiane.

Vi kommer også med dette, inn på hvorledes en representant for samfunnsrettferdigheten og kjærligheten til de svake i samfunnet, venstremannen og medlem av Oslo bystyre, o.r.sakfører, Harald Aarbakke — behandlet Fianes enke — fru Alvhild Knutson Fiane.

Kong Haakon og kronprins Olav ombord i «Devonshire», like før den norske forsvarsmakts kapitulasjon 10. 6. 40.

DET VAR ENGANG — da Kong Haakon den syvende representerte Det ble kjempet fram betydelige et forholdsvis selvstendig norsk folk, og en nylaget frihet. — sosiale fremskritt — på bekostning av folkets levedyktighet? Folket levet i lykkelig uvitenhet om at statsskipet var lenket med gyllne lenker til England.

Vårt folk levet i den skyfri forestilling at den harde regel for livskampen — svøm eller synk — ikke gjalt i det mellomfolkelige — og at Norge av et nådig forsyn var garantert en nøytral og farefri tilværelse. Folket ble av smarte småpolitikkere lullet i søvn med valgenes fâteflasker og med løfter om øyeblikkelige fordeler. Man våget ikke skremme velgerne med de nødvendige utgifter til forsvaret, — og fastholde en vepnet nøytralitet — slik som Sverige og Sveits. . . .

Istedenfor ble det her i landet drevet klappjakt på de nasjonale besjeler — lenge før 9. april 1940 — som bare var en ubønnhørlig, varslet, logisk følge av det bedrevne spill på kort sikt med Norges vitaleste interesser.

Demokratiet har drept sin forutsetning: Mennene som tør gå mot strøm men!

Dengang da Kong Haakon gikk u-bevoktet midt i blant det norske folk og i Skyte- og Vinterskolen for Infanteriet — på ski i den gamle norske generalsuniform — dengang var det bedre å leve i Norge enn det er i dag — for ALLE Norges kvinner og menn.

Siden ble det hårdt for mange av hans undersåtter som ikke hadde havet mellom seg og det okkuperte folks vanskeligheter og kunne té seg som f. eks. visse politikere. Eller visse norske krigere, som muligens ikke hørte andre detonasjoner i stør-

stedelen av den annen verdenskrig enn champagnekorkenes knall mellom klubbstolene i London?

Små menn som kom hjem og spilte store hadde tvunget vår før — Fortsettes side 5 —

SAMARBEIDE MELLOM ENGELSKE OG NORSKE BORGELIGE KRETSE?

Privat til «8. Mai» fra London.

Den konservative seir i England har vakt den største bestyrtelse i sosialdemokratiske kretser i Vest-Europa, idet sosialdemokratiet med ett slag har mistet sin viktigste politiske allierte — Attlees arbeiderparti.

Tidligere hadde de tre nordiske land rene sosialdemokratiske regjeringer. I dag styres Danmark konservativt og i Sverige sørget den politiske forutseende Erlander for å utvide sin regjeringbasis ved å ta representanter fra bondepartiet inn i regjeringen. Norge er dermed det eneste nordiske land med rent arbeiderstyre.

I konservative engelske kretser i London sier man at denne tingenes tilstand bare kan betegnes som en anakronisme. Sosialdemokratiske regjeringer har utspillet sin rolle og burde overlate valplassen til friske krefter som kan rydde opp i det finansielle vanstyre sosialdemokratene har skapt. . . . Hadde ikke USA holdt liv i Vest-Europa, ville de vesteuropeiske folk forlengst ha gjennomskuet sine arbeiderpartiers evneløshet.

Deres korrespondent har spurt om det fra konservativt engelsk hold kan ventes tatt noe initiativ for politiske rådslagninger med borgerlige kretser i de nordiske land, spesielt Norge. En talsmann for det konservative parti uttalte som sin personlige overbevisning at slike rådslagninger ville finne sted i nær framtid. Vi kan ikke fremkomme med noen forslag som berører norsk innenrikspolitikk, tilføyde vedkommende, men vi må anta at det ville styrke Norge betydelig om man i borgerlige kretser ble enige om en effektiv opposisjon overfor Arbeiderpartiet.

Johansen Ltd. A-S ble idømt 1,085,000 kr. i inndragning. Også for inndragingen i sakene mot Henry Johansen Lumber Co. A-S, Skedsmo og Egeberg Bruk og Henry Johansen Ltd. A-S hadde juryen en erklæret frikjennelse for Henry Johansen Ltd. på stand om beløp-seg som kjent til atskillige millioner.

En verdifull dag i uken

Brev til «8. Mai».

Jeg føler trang til å sende vårt kjære blad en hilsen. Jeg har en verdifull dag i uken og det er fredagen, da mitt livor-gan kommer. Tankene går da til medarbeiderne og redaksjonen i taknemlighet og beundring for det mot og den utholdenhet, som dere alle viser.

I denne min takk vil jeg innslutte en brendende oppfordring til alle bladets lesere om å sette i gang en abonnementskampanje slik at opplaget kan øke minst til det dobbelte. Jeg vet, at det er mange, som fremdeles er så underkuet av skrekk etter behandlingen i de hårde år, at de ikke våger å ta imot bladet i posten. Hva er det for noe tøv? Bladet kjemper for sannhet og rett, og i denne kamp må vi alle delta, skal vi vinne gjenreiseing og fred.

Men — hvis du av rent private hensyn, som jeg ikke kan vurdere, ennå må holde deg i bakgrunnen, så kan du allikevel sende ditt bidrag til bladet, for å sikre dets fortsatte eksistens. Den, som intet gjør, sviker det fellesskap som binner oss sammen.

HUSK på det og gjør den kjære plikt snarest! O.T.O.

på Sundalsøra ikke forelagt STORTINGET? 2. Hvorfor fikk Stortinget ingen meddelelse om at det i kontrakten mellom USA og Norge i anledning av lånet til aluminiumsverket på Sundalsøra skulle inntas en bestemmelse om at ikke mindre enn 50 pst. av det aluminium som leveres etter kontrakten skal skipes på amerikansk kjørl og minst 50 pst. av all aluminium som leveres etter kontrakten skal skipes på amerikansk kjørl.

Dette er jo pinlige spørsmål til regjeringen Gerhardsen. Den har jo som bekjent tatt patent både på nasjonal og demokratisk holdning.

Etter vår mening har ikke C. J. Hambro vært gjenstand for en rettfærdig bedømmelse herhjemme. Han er vår eneste betydelige politiker i ternasjonalt sett.

Den omtale han er blitt til del fra Nasjonal Samlings side var hverken rettfærdig eller klok. For Hambros rolle er ikke uttømmende og korrekt be skrevet med uttrykket — «Jøden Hambro». — Han har således mer enn en gang, — bortsett fra Grønlandssaken — gitt markerte uttrykk for sin ekte fedrelandskjærlighet og virkelig norsk holdning.

Men i den hektiske valgkamp i 1933 karakteriserte han i kampens hete det nye parti som han fryktet, fordi det skar brede remmer av de gamle partikreaturers rygger — som spekkhuggerpartiet. Det var heller ingen rettfærdig omtale av Nasjonal Samling.

Natten til den 9. april 1940, — da den gamle viking Halvdan Koht famlet seg i mørket fra Lysaker og inn til Victoria Terrasse, — var Hambro vel den eneste av våre ledende politikere som bevarte åndsnærværelsen, — hva man enn kan mene om hans forsøk på å pådutte historien det be drag som kalles Elverumsfullmakten.

Hambros ferdigheter gjorde ham selvsikeren til å bli en virkelig stor slagen norsk sendemann i utlandet, kanskje endog til å bli Fritz Wedels overmann. Hans dimensjoner forbyr denne forstemmende serviliteten som preger norsk utenriksvesen idag og hvis ypperste representant er den selvforherligende ambassadør Wilhelm von Munthe af Morgenstjerne.

Hambro.

Men Hambro kan ikke bli norsk minister i noe engelsktalende land, — dertil har han vist for sterk kulør både før og under krigen? Hans oven for siterte innkast i dagens politikk bærer jo også bud om det.

I England kunne han således aldri bli norsk minister — hva han er selv skreven til. Men han har bl. a. i sin ypperlige bok — «Menn og masker» — på en oppsiktsvekkende modig og uavhengig måte — så skarpt stempelt Englands mishandling av det irske folk, — at han ikke er persona grata i London.

Det var han sikkert heller ikke un — Fortsettes side 6

Finnland låner av USA

INGEN REAKSJON FRA SOVJET Et ledd i Sovjets nye politikk i Norden?

Fra vår spesialkorrespondent i Helsinki

For kort tid siden vedtok den finske riksdag med stort flertall å gi regjeringen Kekkonen fullmakt til å oppta et lån på over 300 millioner norske kroner fra USA. Denne melding vakte ikke større oppmerksomhet i verdenspressen, men bak den skjuler seg i virkeligheten en

oppsiktsvekkende storpolitisk utvikling

idet Moskva for første gang siden den annen verdenskrig har unnlatt å gripe inn ved en finsk tilnærmelse til den vestlige verden.

Da Finland i 1947 ønsket å bli med i Marshallhjelpen, fikk finnene, på samme måte som tsjekkerne, be-

skjed om at de ikke måtte delta i det vesteuropeiske økonomiske samarbeide.

Når Moskva nå har sluppet tøylene, mener man i Helsingfors at det kan finnes to forklaringer:

1. Sovjet-Samveldet føler seg ikke lenger så sterkt som i 1947 (i forholdet til vestmaktene).

— F. rts. side 6 —

Redaktør
Arvid B. Arntzen

Forretningsfører
Per Kvendabø

Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Borgfred i videste forstand

Den tilsynelatende «ro omkring rettsoppgjøret» vil bli avbrutt, når stortinget i løpet av høsten skal behandle justiskomiteens innstilling om denne sak. Vi bør dog ikke vente oss for meget av denne behandling, dertil er erfaringene hittil for nedslående. Men litt utluftning håper vi allikevel på, og denne vil så bli etterfulgt av den rettssak, som er foranlediget ved Stortingsmelding nr. 62/50.

Når våre forventninger er minimale, skyldes det i første rekke, at ingen av de politiske partier har våget å ta en saklig revisjon av det politiske rettsoppgjør opp som et krav. Det er uten tvil og i alle partier et visst ønske tilstede om å bringe denne sak ut av verden, men de skjeler til hverandre og våger ikke å ta et avgjørende skritt, idet seks års redsel for å bli betraktet som «stripet» fremdeles behersker sinnene. Hertil kommer da også, at sosialistpartiet, hvis regjering har ansvaret for oppgjørets gjennomføring, fremdeles har flertall i Stortinget og at dets ledere synes å være bestemt på å gjennomføre det til the bitter end. Det er vel også klar over at en rehabilitering av de tidligere NS folkene med fulle borgerlige rettigheter vil kunne true dets flertall ved kommende stortingsvalg, idet vel neppe mere enn et forsvinnende fåtall av de forfulgte vil gi bødlene sin stemme. Det er muligens taktisk uklokt og lite diplomatisk å si dette så kort tid før stortingsdebatten, men det får våge seg, fordi sannheten alltid seirer tilslutt. Og det er sannheten uten besmykkelse og utflukter vi vil ha fram sammen med kravet om likhet for loven og dermed en full revisjon av de dommer som er feldt.

Folk flest vil helst glemme det som er skjedd, og vi hører stadig besværing over at vi ripper opp i det gamle og ikke vil se fremover. Joda, vi ser nok framover, men det skjer og må skje i sammenheng med den politiske forfølgelse og diskriminering som vi har vært gjenstand for og som ikke kan glemmes.

Allerede i mars 1947 skrev direktør Lorentz Vogt at det er «blant almenheten — først og fremst blant våre jurister — en stigende forståelse av at det oppgjør som nå finner sted, ikke er en rettsstat verdig». Denne stigende forståelse har dog ikke gitt seg utslag i handling og derfor må vi fortsette vårt arbeide for å effektivisere opinionen. Noen ro omkring rettsoppgjøret kan det derfor ikke bli tale om, før rettsstaten er blitt gjenopprettet og det politiske rettsoppgjør, som fremdeles fortsetter i smått som i stort, er avsløst av en borgfred i videste forstand. Dette vil vi gjerne at også de ærede stortingsmenn skal vite.

«Fedrelandskjærligheten var for ham et ledende livsprinsipp»

Advokat dr. juris Gustav Smedal er død

Et smertelig slag har rammet oss alle. En av Norges store sønner, han som Knut Hamsun kalte Norges røst, har forlatt oss. Gustav Smedal er plutselig død.

Budskapet bredte seg over hele Oslo og utover landet, den siste dag i oktober. Smedal hadde i den senere tid oppholdt seg i Dublin for i fred og ro å drive sine viten-

alt sitt virke, gikk han inn for å sikre Norges arktiske interesser og gamle land. — Hans doktoravhandling gjalt folkeretten, ishavet og okkupasjoner der. I kampen for Grønland var han vår ledende mann — føreren for de nasjonale interesser, vår flammente samvittighet — sammen med Adolf Hoel. Bok etter bok var viet vår rett og interesse i ishavene. Nå

Rettsoppgjørets svarte flekker

Hr. generalkonsul P. Harsem!

Har nettopp lest Deres siste bok TIL STORTINGET, som skal tjene som svar på riksadvokat Aulies «redegjørelse» vedrørende granskning av angrepene på rettsoppgjøret som er inntatt i Stortingsmelding nr. 64. Jeg vil takke Dem hjertelig, hr. Harsem, for Deres utmerkede initiativ med å få samlet de ting som de svarte flekker «rettsoppgjøret» er befengt med. Jeg er klar over at de ting De har tatt med i Deres utmerkede bok kan forføres atskillig. Men hva De har ført i marken skulle være tilstrekkelig for å bevise, at vi, de år som er hengått siden «frigjøringen», ikke har levet i noen rettsstat! Man skulle nesten føle seg hensatt til Sibir og de tilstande, som har rådet der siden bolsjevikene kom til makten i Russland, når man leser om den torturering som har forekommet i ett såkalt sivilisert land. Vi får nå se om myndighetene gjør noe positivt for å straffe de vaktmannskaper, betjente og befalingsmenn — både norske og engelske — som er ansvarlige for redslene, som har forekommet. Tusener og atter tusener i dette land, som har vært politisk forfulgt vil være Dem evig taknemlig for Deres initiativ til å få korrigeret riksadvokatens fremlegg for Stortinget. Deres myndige, saklige og uredde imøtegåelse, kan vel heller ikke historieskriverne komme uten om, når etterkrigstidens politiske forfølgelse skal behandles i historiebøkene? Hvo som lever får se!

Jeg håper at Deres bok må få stor utbredelse innen folket! Den

vil åpne øynene på noen hver, som ikke har kunnet tenke seg at det fantes folk i Norge med slike sadistiske tilbøieligheter som er påvist i Deres siste bok.

Hjertelig takk, hr. Harsem!
Argus.

EPLET

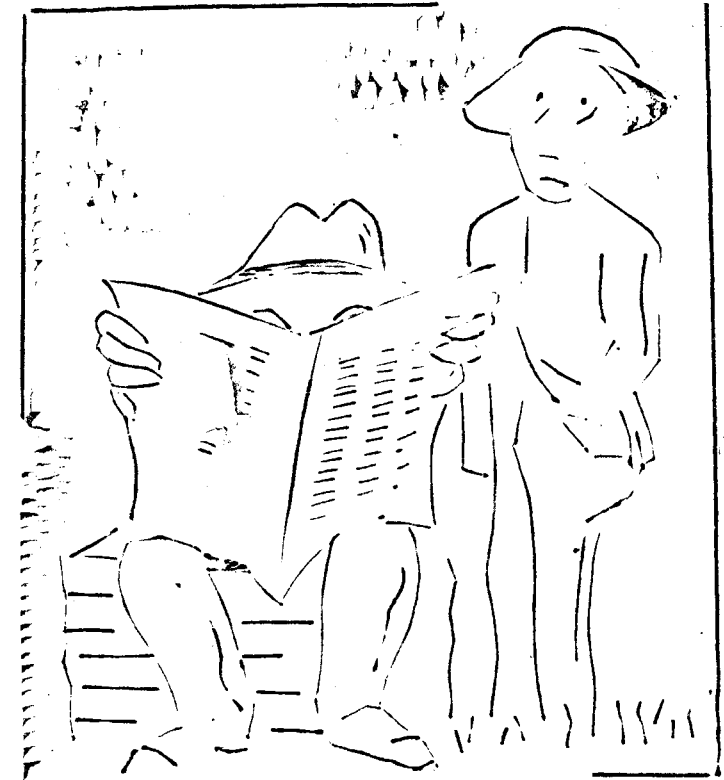
Det har vakt ikke liten oppmerksomhet at Oslo-avisene — på to unntakelser nær — overhodet ikke har omtalt Asmund Sveens lyrikk-aften. Forklaringen kan vel bare være den at man var på det rene med at det ville bli vanskelig å skrive annet enn pent om den — og det ville man øyensynlig helst unngå. Altså valgte man å tie! Med apolutt krav på pålitelighet fortelles det at Aftenpostens redaksjon på forespørsel om grunnen til denne opptreden fra bladets side opplyste at «redaktør» Diesen hadde gitt ordre om at aftene, ikke skulle omtales! (Derimot hadde bladet intet imot å tjene penger på annonsen om den).

Skammen er bladets. Et gammelt ord sier: eplet faller ikke langt fra stammen. Interesserte avislesere vil erindre at det var den ungdommelige redaktørs papa som i sin tid utstedte ordre om at Fridtjof Nansen ikke mer skulle omtales i Aftenposten. — Asmund Sveen må altså sies å være i godt selskap, når det gjelder bannbullen fra kulturorganet i Akersgata. — Men mon det ikke ville være klokt av avisen å slutte med å undervurdere sitt publikum?

Tirsdag aften 23. oktober kunne den samme avis bringe et referat fra byretten av fru Olga Bioners erstatningssøksmål og i morgen-numret 24. oktober fortsattes referatet. Tiltross for at det selvsagt var skrevet i den «rette» ånd, lot det dog leserne ane mindre smigrende sider ved de godes opptreden i de berømmelige dager da de var «frigjorte». Referatet, som av den grunn ble forvist til siste tekstsider og forsynt med en tendensiøs tittel, sluttet med følgende ord: Saken fortsatte i formiddag med avhøring av vitnene.

Siden er det gått atskillige dager men bladet har — når dette skrives — ennå ikke funnet å fortelle sine lesere noe om den bebudede vitneavhøring og det som senere måtte være skjedd. Såvidt man kan skjønne, må jorden onsdag for middag 24. oktober plutselig ha åpnet seg og oppslukt hele retten med referenter og alt — eller er det slik å forstå at resten av saken skal neddysse? Er de fremkomne opplysninger altfor graverende? Eller er det papagutten som er ute med sine «ordrer» igjen? Leserne spør. Det skulle være interessant å få vite domsresultatet. Kanskje «8. Mai» kan skaffe det.

Nils Nedhus

«Før så Gerhardsen at vi måtte ha A-pakten for å forsvare oss — men nå er de Gerhadsen som må forsvare A-pakten».

Bispekåpe og gjøglerkappe

Revyfabrikanten Finn Bø, som til daglig anmelder teater i Aftenposten så bladets lesere er nødt til å øke Dagbladets løssalg for å kunne lese Einar Skavlan's teateranmeldelser, har sendt ut en «etterkrigsrevy» von Aschehougs forlag har besørget i trykken. Uvisst med hvilken baktanke presenterer forlaget boken for publikum i en annonse med en tegning av en «nazist» i utledighet, omgitt av skjønne kvinner og mange flasker. Forfatteren lar ham tale et slags vika-språk, hvilket vel skal være et særlig bevis på «nazisme», idet de gode naturligvis kun fører dannet tale. — Dette interesserer dog mindre. Det bemerkelsesverdige og avslørende er bokens tittel. Den lyder: «Ondt ord igjen».

Ja, «Ondt ord igjen» har vært devisen for størstedelen av norsk presse og norsk litteratur siden krigen. De onde ordene har flommet i en bred strøm fra trykkpresser og talerstoler og har sådd hat, bitterhet og lidelser. Onde og falske ord silret gjennom «patrioters» angiverbrev, de ble hvisket bak hjørnene og i foreningene. Selv uskyldige dyr ble offer for dem, en stakkars hund hvis eier hadde vært «medlem», ble bannlyst fra de patriotiske hunders forening av den to-bente overbisk.

I gamle dager trodde man i sin enfoldighet at det var en viss mørkets fyrste som var mester for de onde ord og satte dem i omløp. I 1945 opplevde man at en kirkefyrste åpenlyst overtok denne rolle. — Tusener av ødelagt menneskeskjebner og en utalt sum av knust menneskelykke kranset hans vei, inntil han brøt løpet. Skal revymakeren nå ta opp arven etter ham. — Skal bispekåpen kiftes ut med gjøglerkappen? Skal det pustes

I år sparer vi julekorta!

Korleis kan vi stø Forbundet og «8. Mai», vi som alle saman, i større eller mindre mon har vore ute for dei lange fingrane at Plyndringsdirektoratet! — Deresom det er vilje, er det også veg, seiest det. Ser vi vel etter, finst det vel alltid eit-ekvart vi kan spara inn på. Ta t. d. skikken med å senda JULEKORT. Enn om vi spara dei, og i staden sende julehelsing til vener og kjente gjennom ei lysing i «8. Mai»? I fjor tok bladet ann slike lysingar for kr. 5,00. Ein skal ikkje senda så sers mange julekort før det blir ein femkroning i kort og porto. — Og største delen av dei pengane går til opphald for det styrande byråkratiet.

Meningsfeller! I år sparer vi julekorta! Og så sender vi mange julelysingar til «8. Mai», at bladet må søke om 3-dobbelt papirtildeling for desember! Dermed kan vi stø bladet vårt, og utan at det koster nokon ting ekstra.

Straumholmen 29. 10. 51.
Trygve Engen.

Saken for stor

v denne uttalelse fremgår det at oppgjøret fortrinnsvis har vært rettet mot medlemmene av NS-partiet, mens man har unnlatt å aksjonere personer hvis holdning «kan ha haft väl så ödesdigra verkningar». Dette er en ganske oppsiktsvekkende erkjennelse av en av oppgjørets mest utholdende forsvarere.

Når Andenæs nevner at der er «tekniska svårigheter» som er grunnen til at det store flertall av tyskerarbeiderne ikke er blitt tiltalt, er dette på ingen måte den hele sannhet. Rent politiske overveielser må antas å ha spilt en enda større rolle. Det har ikke gjort seg gjeldende noe ønske om å reise straffesak mot titusener av arbeidere, som derved bl. a. vil le miste sin stemmerett. Tyskerarbeiderne var nemlig arbeiderpartiets og kommunistpartiets valgtropper.

Den kjente svenske jurist borgermester Erik Bendz offentliggjorde 18. juli 1950 i «Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning» en artikkel om det norske oppgjør, som han kalte «Summa jus — summa injuria». Her uttaler han: «Bakom beslutet att inte åtala tyskarbetarna torde ha legat överenskommelser mellan partierna och organisationerna på arbetsmarknaden. Det var naturligtvis klokt att inte åtala — men vart tog likheten inför lagen vägen?»

2. Det prinsipp at enhver straffefølgning må hvile på et sikkert juridisk grunnlag er også blitt til sidesatt. Grunnlaget for «rettsoppgjøret» er nemlig ikke bare straffeloven og andre lover fra tiden før krigen, som har vært kunninggjort på regulær måte og har vært kjent av almenheten. — Grunnlaget er også en rekke provisoriske anordninger som ble gitt av den norske eksilregjering i London under okkupasjonen, etter at de sterke politiske motsetninger mellom landsmenn var oppstått. Disse anordninger har vært mangelfullt kunninggjort. Dette forhold understreker oppgjørets politiske karakter. Alle vet at disse anordningers gyldighet er tvilsom. Og tvilen er ikke ryddet tilside derved at Høyesterett har anerkjent dem. Vår generasjons mest fremtredende norske jurist, professor Skeie har betegnet anordningene som likefrem grunnlovstridige og ugyldige.

Den viktigste av de provisoriske anordninger er den såkalte landssvikanordning av 15. desember 1944. Den ble lenge holdt hemmelig, og da den til slutt ble kjent, viste det seg at den fortrinnsvis skulle anvendes på handlinger som var foretatt før dens

jeg at denne «gamle klisje» ga et presist uttrykk for et bærende prinsipp i enhver rettsstat». (Aftenposten for 16. mai 1951).

Til Keilhaus artikkel bemerket høyesterettsadvokat Albert Wiesner: «De fleste jurister mener i virkeligheten det samme når de først får summet seg litt . . . Det ville vært en fordel om professor Keilhau med sitt navn og sin London-posisjon hadde sagt offentlig fra om dette allerede for 6 år siden. Så hadde han gjort sitt til å hindre en kompromittering av vårt rettsapparat i det spørsmålet». (Aftenposten for 21. mai 51)

3. Viktige regler om habilitet er også blitt krenket under oppgjøret. Den komite som forberedte landsvikanordningen, besto av høyesterettsdommer Solem, høyesterettsadvokat Arntzen, prisdirektør Thagaard og politifullmektig Hauge.

ble truet. Her skal man være oppmerksom på at det var de prinsipielle høyesterettsdommer som ble avsagt i denne tid, som stort sett har vært avgjørende for oppgjøret. Det er også disse dommer som stadig blir påberopt når det fremsettes kritikk.

I det nevnte svenske skrift om oppgjøret taler professor Andenes om «den straffentusiasme, som gjort sig gällande under den första tiden». Han taler også om «vanmæktigt raseri som tog sig utlopp i kravet på vedergällning mot de skyldiga Det var under den första tiden mycket svårt för myndigheterna att tilfredsställa folkets krav på en snabb, sträng og grundlig vidräkning Det var inte alltid de som lidit mest eller ådaga lagt den mest konsekvent nationella hållningen som skrek värst. Särskilt aktiva var kommunisterna o.s.v.» (Se s. 6—7 og s. 52—53).

i den tidligere siterte avhandling i «Norsk Saktørerblad» at «medlemskapet antagelig kan rammes som en bistand til fienden (strfl. § 86)». Ordet «antagelig» viser at han ikke følte seg sikker. Senere har hans tvil øyentynlig tiltatt. Det kan man se av det skrift han nylig har utgitt i Sverige. Her uttaler han på s. 17: «En fråga, som varit föremål för ganska mycken diskusion, är den, om bestämmelsen i § 86 drabbar varje NS-medlem som sådan. At NS som parti stödde fienden står utom allt tvivel. Men då varje enskilt medlemskap i sin tur utgjorde et stöd för partiets verksamhet är det logiskt obesträdligt, att medlemskapet indirekte stödde fienden. Juridik och logikk är emellertid inte sak samma När frågan första gången skulle avgöras i Høyesterett, rådde

Det var for dette resultat at Høyesteretts flertall uttalte seg i Haaland-dommen. Men som allerede påpekt er dommen feilaktig, den kan ikke forsvares og det ser ikke ut til at noen lenger søker å forsvare den. Den ble avsagt som meren 1945, da retsen var på sitt aller høyeste og da en oppagitt folkeopinion, kritikkloest krevde straff over alle NS-medlemmer.

Når Haaland-dommen må tilsidesettes, skyldes det ikke bare dens anerkjente uriktighet. Det har vist seg at blant de dommere som tilhørte flertallet, har ikke alle vært habile. Se Forbundets henvendelse til Stortinget av 20. mars 1950, s. 9—10. Som allerede nevnt var en del av Høyesteretts medlemmer blitt trukket inn i arbeidet med landssvikanordningen. Anordningen bygde på den forutsetning at medlemskapet i NS var en overtredelse av straffelov-

saken mot Reidar Haaland, at jeg anser det uriktig å oppfatte innmeldelse i NS og passivt medlemskap i dette parti som en bistand ytet til fienden. Jeg finner imidlertid for så vidt å burde boye meg for den avgjørelse i motsatt retning som ble truffet av den samlede Høyesterett». — (Norsk Retstidende, 1945, s. 32).

Kst. riksadvokat Thommesens fremstilling av denne sak er så ensidig at den virker likefrem villedende. Og det er denne villedende fremstilling som er blitt forelagt Stortinget og som er tenkt å skulle danne grunnlaget for den debatt om spørsmålet som ventes i Stortinget til høsten.

2. Som allerede nevnt inneholdt landssvikanordningen en bestemmelse som truet alle tidligere NS-medlemmer med økonomisk ødeleggelse. Bestemmelsen gikk ut på at medlemmene var ansvarlige «en for alle og alle for en for skade» som organisasjonen har voldt ved medvirkning til rettsstridig styre av landet eller andre rettsstridige handlinger».

Dette var noe helt nytt. Ingen hadde tidligere enkt seg at alminnelige medlemmer av et politisk parti kunne være økonomisk ansvarlig for skade som det ble påstått at partiet, det vil si partilederne, hadde forårsaket. Skulle det være riktig, ville det i sannhet være farlig å være medlemmer av et politisk parti. Bestemmelsen vakte med rette den største forundring. Og forbauselsen ble ikke mindre da Høyesterett med 8 mot 3 stemmer stadfestet bestemmelsen og det med en begrunnelse at et slikt ansvar var overensstemmende «med det alminnelige prinsipp i vår rett, når flere har samvirket ved en skadevoldende handling». Denne avgjørelse traff Høyesterett i den såkalte Stephanson-dom.

Vi tillater oss å renevis til Forbundets henvendelse til Stortinget av 20. mars 1950, s. 13—18 og til illeghendelser av 18. januar 1951, s. 1—3, hvor denne sak er nærmere behandlet.

I sitt svenske skrift kommer professor Andenæs også inn på spørsmålet om det solidarisk økonomiske ansvar. Han finner som tidligere at ansvaret er ubegrunnet og fremholder at «skadestånd principerna inte kan pressas så hårt». (S. 31). Samtidig søker han imidlertid å i sin svenske lesekrete det inntrykk at solidaransvaret «i praktiken inte haft någon större betydelse, utom kan ske då det gällt personer med stor förmögenhet». (S. 32). Det som sies her, er helt uriktig. Også formuer som ikke kan kalles «store», er ofte blitt hårdt rammet.

Vi ber inntrengende om at landets jurister medvirker til at rettsoppgjørets overgrep blir rettet — og de uskyldig dømte får oppreisning

II.

Ved frigjøringen ble tre av disse anbrakt i «rettsoppgjørets» nøkkelstillinger: Solem ble lagmann i Eidsivating lagmannsrett, Arntzen — som allerede nevnte — riksadvokat og Hauge direktør for Erstatningsdirektoratet. Om disse menn har major Langeland sagt at de har hatt «en forunderlig evne til ikke å forstå at de kan være inhabile». (Morgenbladet for 4. mai 1949).

Enda mer betenkelig var det at høyesterettsdommere som skulle delta i Høyesteretts behandling av oppgjøret, på forhånd var blitt trukket inn i arbeidet med landssvikanordningen og således hadde bundet seg til bestemte standpunkter. Disse dommere ble derved i kvalifisert grad inhabile.

Direktør Lorentz Vogt, som har juridisk utdannelse, skrev i Agder Tidend 17. juli 1951: «Den måte hvorpå det såkalte «rettsoppgjør» ble fremmet etter frigjøringen, kom ikke av seg selv. Det var forberedt av bestemte personer og ble tildels gjennomført av de samme — i strid med alle rettsprinsipper.»

4. Det er en forskrift i sivilisert strafferett at tvilsprosmål skal løses til gunst for tiltalte. «In dubio pro reo», så heter det fra eldgammel tid. I engelsktalende land sies det at tiltalte skal ha «the benefit of the doubt».

De nye slagordene «landssvik» og «landssviker» spilte i agitasjonen og propagandaaen en veldig rolle. Ble en person stemplet som «landssviker», var han så å si forapt. — Høyesterettsadvokat Trygve Wyller skrev i Stavanger Aftenblad 11. april 1951: «Det var etter min oppfatning en feil — ikke et formelt eller taktisk feilgrep, men et logisk og moralsk feiltrinn — at vi i vår heftighet skapte det nye ord «landssvik» og dermed på forhånd gjennom et skjeldsord berøvet enhver som kom inn under straffelovens § 86 både almen tillit og medborgerlig aktelse uten hensyn til hva loven ellers eller en dom måtte ha å si om den ting».

I Ungarn foregikk det for kort tid siden et «rettsoppgjør» mot katolske geistlige, som var anklaget for landsforræderi. De ble dømt. I den anledning skrev en stor engelsk avis: «In a careful created atmosphere of hatred and prejudice the accused men stood condemned even before they were

oenighet bland rättsens ledamöter. Majoriteten, sju domare, ansåg emellertid att § 86 ägde tillämpning. I de rättegångar som sedan ägt rum har majoritetens uppfattning återupats, och frågan har ej tagits upp till förnyad prövning». (Uthelsen er gjort her).

Den alminnelige oppfatning bl. praktiserende jurister er at Høyesteretts avgjørelse er uriktig. — Se f. eks. uttalelse av overrettsakerfører H. Diesen, sitert i Forbundets henvendelse til Stortinget av 20. mars 1950, s. 8. Det er meget beklagelig at det prinsipielle spørsmål som ble avgjort i Haalanddommen ikke er blitt tatt opp til fornyet prøvelse av Høyesterett. Under roligere og mere avklarte forhold må en kunne gå ut fra at resultatet ville blitt et

vens § 86. De nevnte høyesteretts dommere hadde således bundet seg til denne mening og de var derfor i dette spørsmål ikke uavhengige dommere.

Det er ikke alminnelig kjent hvor mange inhabile dommere det var som deltok i Haalanddommen. En offentlig oppfordring til å bringe klarhet i dette spørsmål har ikke vært tatt hensyn til. At her foreligger forhold, som ikke ønskes undersøkt, ligger nær å tro. Det er meget mulig, ja ennog sannsynlig, at det ikke har vært noe flertall av habile dommere for det resultat Høyesterett

Skal tiden før 9. april glemmes

Det var England som drev oss inn i krigen, sier Koht — England har ikke truet Norge, sier fhv. ambassadør Colban

Senere har fhv. utenriksminister Koht holdt munn

Mørkemennene går som skygger forbi sannheten

I graven vil jeg gå med min viten, sa generalen. Det er sikkert ikke bare han som vil prøve denne utvei. Alt tyder på at tausheten, som overlege Scharffenbergs flittige virksomhet i Morgenbladet, omgics med — er av generalens type. Medvidernes taushet. Stakkars medvitene, som av lojalitet må tie, og la den gamle kjenne stå alene i striden for sannhet og rett. Han som også sto så sikkert og rank da ulykken var bragt over det norske folk. Og som man ville hedre slik i 1945. Men det var dengang da de skyldige var i den tro, at overlege Scharffenberg også kunne kjøpes til taushet. Nei Scharffenberg vil ikke tie inntil graven gjør ham taus. Han må tydelig ha andre æresbegreper enn generalen. At sannheten er det eneste man har plikt til å være loyal overfor, ikke overfor personer som ikke har gjort seg fortjent til det.

Tenk at der bare er én Scharffenberg» blant de 97 pst. av det norske folk som etter sigende tilhørte «hjemnefronten». Det er flau saker, at overlege Scharffenberg er alene om å ha gjennomskuet humbugen.

Var det ikke slik at den britiske marine-attaché forvisset seg om at det ikke var lagt ut miner i Oslo-fjorden den 8. april 1940 om aftenen? Lever ikke noen som har snakket med denne marine-attaché som nå kan forklare dette spørsmål. Var det England som hadde anmodet oss om ikke å legge minene ut — påtross av at det tyske angrep var under utvikling. Det må vel være en eller annen fornuftig begrunnelse for at minene ikke var lagt ut. Skulle tyskerne få lov til å gå iland eller hvordan hadde man tenkt seg det. Hadde England lovet å nedkjempe dem på norsk jord. Et eller annet må ha vært forespeilet de norske myndigheter. Kunne ikke tiden nå være inne til å komme med en plausibel forklaring på dette og mange andre ting.

Når vår fhv. ambassadør i London Colban benekter at Norge var truet av England, hvor har da hr. Koht sin

viten fra, når han uttalte i hemmelig møte i Utenrikskomiteen at England drev oss inn i krigen? Fikk Koht sine informasjonen fra annet hold. Var der andre forbindelsesledd med det britiske Utenriksdepartement. Det er å anta, mens Koht tier til Colbans dementi av Scharffenbergs påstande. Det burde jo vært Colban som holdt den norske regjering ajour med hva England foretok seg, og han vet intet som tyder på britisk press på Norge. Meget mystisk. Tusen spørsmål kan stilles i forbindelse med den 9. april. Da spesielt et av største viktighet! Tok man livet av Quisling for å bekrefte myten om at det var Tyskland som uten grunn overfalt Norge — for å beskytte seg selv mot

misstanke for å ha hatt en finger med i spillet? I så fall er dette et mord som skriker etter full oppklaring, og skal før eller senere også bli oppklart! Det er ugjendrivelig fastslått at Hitler så sin fordel i et nøytralt Norge, og at England mente å tjene på det motsatte. Vi ønsker derfor svar på hvorledes det lykkes England å bevege vår regjering til ikke, i tide, å mobilisere, og derved gjøre et tysk angrep mulig.

Vi vil ikke tro at vår generalstab besto av bare tullebokker som intet forsto inntil tyske soldater sto på brygga i Oslo og ikke da engang. — Nei alle disse ting har sin logiske forklaring og vil få den.

Teheran-konferansen

John T. Flynn skriver i sin bok «Myten om Roosevelt» også om Teheran-konferansen hvor F. D. R., Stalin og Churchill skulle avgjøre verdens skjebne:

«Der var fremdeles noe man måtte bli enig om. Stalin hadde fått drevet igjennom at Roosevelt skulle bo i den Sovjet-russiske ambassade på tross av at den amerikanske sto til hans disposisjon. Stalin utvirket dette ved å fremholde overfor presidenten faren for tyske spioner. Roosevelt var selvsagt ikke mere utsatt for en slik fare enn Churchill. Hvor vellykket denne manøvre var skulle snart vise seg. Roosevelt fortalte til sin sønn senere, «at han og onkel Joe hadde på denne måte fått anledning til å vekle noen ord seg imellom, «helt alene». Som Stalins gjest i den russiske ambassade ble der anledning til hemmelige konferanser uten at Churchill fikk greie på det. En av disse samtaler mellom Stalin og Roosevelt dreiet seg om det kommunist-kinesiske spørsmål. Roosevelt sa til sin sønn, at han og Stalin ikke kunne

snakke om dette når Churchill var i nærheten. Roosevelt bragte da på bane spørsmålet om en felles front rettet mot England hvor det gjaldt Hong kong, Shanghai og Canton. Roosevelt sier til sin sønn Elliot: «Det vesentlige var å få gjort det klart for Stalin, at U.S.A. og England ikke sto sammen mot Sovjetunionen.» Etter dette må Stalin ha funnet veien klar for å gjennomføre alle sine planer. Her foreslo altså Roosevelt en hemmelig avtale med Stalin rettet mot britiske interesser, akkurat som han hadde foreslått en hemmelig avtale med Chiang Kai-shek også rettet mot England, og som han skulle senere få istann en avtale med Stalin rettet mot Chiang.

Etter disse opplysninger skal det ikke forbause noen at England har valgt en annen kurs enn U.S.A., hvor det gjeller kommunist-Kina.

«Myten om Roosevelt» er full av slike avsløringer og gir et levende bilde av personen Roosevelt. Hva kan lille Norge vente seg av sitt «A-pakt medlemskap» hvis de vestlige stormakter fremdeles skulle være i hendene på slike ærlige menn? Kan vi ikke da risikere at vi blir et offer for liknende hemmelige avtaler? Nei det å spise kirsebær med de store skal vi passe seg for. Svindelen i storpolitikken hvor kampen står om råstoffer og makt har ikke forandret seg gjennom århundrene, nei tvertimot tiltatt. Vi falt i 1940 som et offer for stormaktsspillet. Norden skulle den gang bryke som et avkastningsprodukt av tysk ekspansjon. Spredde av hensyn til Frankrike. Er

SS-soldatene vil fortsatt tjene den vest-tyske republikk

Vi har en liten forøring til våre storsosialister: Lederen for den vesttyske sosialistiske opposisjon, dr. Kurt Schumacher, har nettopp hatt et møte med den tidligere SS-general Otto Kumm, som var den siste sjef for Hitlers livgarde. Det er en talsmann for sosialistpartiet, som forteller det, og han kunne erklære at Schumacher var motstander av prinsippet om kollektiv skyld og motsatte seg at et helt korps skulle straffes for forbytelse som var begått av enkelte medlemmer. Schumacher har hatt en rekke møter med representanter for organisasjoner av tidligere soldater og som ledd i dette mottok han også SS-general Kumm, som erklærte at mange tidligere medlemmer av SS var rede til å tjene den vesttyske republikk, men betingelsen var at bakvaskelskampanjen mot dem måtte opphøre. — Han kunne samtidig fortelle at 500.000 av de tidligere 900.000 medlemmer av SS nå levde i Vest-Tyskland, og at de dermed var en faktor, som man måtte regne med. Det varer vel heller ikke lenge før Eisenhower tar dem i sin tjeneste. Det var jo tross alt de, som i første rekke våget skinnet, da kampen mot kommunismen ble tatt opp av Hitler-Tyskland uten at de vestlig orienterte og politisk blinde forstod hva det egentlig gjaldt.

Hei'san hvor vi er blitt nasjonale

Den gode nasjonale ånd fornekter seg ikke her i landet. Hei'san, hvor vi er blitt veldig nasjonale og samfunnskjenslen gir seg mange og drastiske utslag.

Riktignok er jo alt som heter sosialisme ryddet bort her i Norge, så nå er det jo bare storpampene som når og styrer, og de vet sannelig å bruke sin makt.

Hvor er det nå blitt av alle de tusener av arbeidere som hver 1ste mai troppet opp og marsjerte under det røde flagg. Har de alle sammen funnet ut at nå er samfunnet blitt så veldig bra, at all opposisjon er unødvendig?

En liten sannferdig historie fra Stavanger. En ingeniør i et av byens største firmaer ble plutselig oppsagt og satt bokstavelig talt på gaten. — Oppsigelsen var fullstendig grunnløs, og da vår mann spurte om den virkelige årsak til oppsigelsen, fikk han til svar av disponenten at han var alfor human overfor sine arbeidere. Jo det er blitt herlige tider her i Norge. Nå har man ingen såkalt Arbeideravis man kan beklage seg til. — Man har absolutt ingensomhelst beskyttelse mere. Det hele lyder utrolig. En vil ikke tro det som foregår i vårt land. Og la meg for alt i verden ikke glemme forholdene innenfor de forskjellige offentlige etater. — Ja, her har man såvíst ingensomhelst sikkerhet eller beskyttelse, — en kan

Mordet på frk. Elsa Kristoffersen

Den 8. desember 1943 ble liket av Elsa Kristoffersen, — 25 års alderen funnet på isen under Nesøybroen hadde et skuddsår i finningen og elers stygge lesjoner ligger beretningen om dette gemene mord.

Den 10. desember samme år førte en mann som var arrestert av det tyske sikkerhetspoliti, for kommunistisk virksomhet, politiet til en leilighet i Drammensveien 117B, Oslo hvor han tidligere hadde hatt illegale møter.

Da betjentene Lubinsky, Rutchmann og Becker fra ref. IV—IA. kom til leiligheten ble de straks beskutt av Thor Stenersen, som hadde tatt deknning bak en sofa hvorfra han skjøt samtidig med to Colt-pistoler. Lubinsky ble drept på stedet, de to andre ble hardt såret.

Stenersen ble også såret, men kom seg ut av leiligheten, men ble i trappen overmannet av Becker og Rutchmann. (Stenersen kom først på krigslasarettet og deretter på Akershus. I 1944 forsøkte han å rømme men ble grepet av Wehrmacht, men døde kort etter. Den gang trodde Sipo at han var død av skader som var tilføyet ham under fluktforsøket, men etter det Fehmer har hørt av Stenersens medarbeider Martin Olsen fra Drammen, etter kapitulasjonen, hadde Stenersen fått smuglet inn gifttabletter på Akershus. Da det ikke ble funnet noen tabletter etter ham, mente Martin Olsen at han måtte ha tatt tabletten etter at fluktforsøket mislyktes).

I leiligheten i Drammensveien 117B ble kopien av en rapport om likvidasjonen av Elsa Kristoffersen funnet. Denne rapporten ble noen dager senere meddelt pressen av Fehlis, med unntak av enkelte detaljer og navn. At rapporten ble korrekt gjengitt kan bl. annet Martin Olsen bekrefte (han gjorde det overfor Fehmer under en samtale han hadde med ham på Akershus den 24. januar 1946). Av rapporten og Stenersens politiforklaring fremkom følgende:

Martin Olsen og Thor Stenersen var utdannet i England som agenter for likvidasjoner samt spionasje. De ble utplassert ned med fallskjerm i Tonsberg-distriktet i november 1943 sammen med andre agenter.

Olsen og Stenersen hadde fått oppgitt kontakter i Milorg. SL i Oslo, hvor de også skulle få oppgitt hvilke personer som skulle likvideres. Etter stikkord fra BBC i særmeldingene kl. 18.30 ble likvidasjonene utført.

(Særmeldingenes ordlyd lød om turent: «De som seirer over dem som svikter»)

O. og S. ble tilvist leiligheten i Drammensveien 117B, som dekningssted og ble forsynt med det de trengte der. Mens de avventet særmeldingen, nyttet de tiden til å undersøke Elsa Kristoffersens bopel og omgivelsene der. Elsa Kristoffersen var utsett som første likvidasjonsoffer (senere skulle Astrid Dollis m. fl. taes.) Omkring den 6. desember 1943 kom den ventede særmelding i radioen kl. 18.30, og Martin Olsen, Thor Stenersen og en mann som var dem tildelt av Milorg's aksjonsgruppe reiste opp til Elsa Kristoffersens bopel, hvor

Liket kastet de over regnet med at det m. (ca. 20 meter) ville bli og forsvinne. Imidlertid gende oppå isen og for Martin Olsen og Thor to deretter tilbake til en 117B og skrev der gjenpart senere ble Rapporten sluttet med gende ord: «Selv om at Elsa Kristoffersen viktig objekt, så var

De visste ikke at de hadde stemmerett

Missnøye med valget i Båtsfjord.

Forbundets redegjørelse —

— Fortsatt fra side 3 —

le derfor ikke ha deltatt i sakens behandling. Man vet at ikke alle har avholdt seg herfra, men i hvilken utstrekning inhabile dommere har deltatt, er det hittil ikke lykkes å skape klarhet over.

ler en så ubegrunnet oppfatning undervurderer han fullstendig deres intelligens.

I juli 1951 skrev Farmand: — «Da freden kom, var det nedslående å se hvor utvisket det norske folks minne ble. Det var blitt

Adenauer gjør krav på de gamle tyske områder bortenfor Oder-Neisselinjen

Det demokratiske Tyskland vil få full likestilling i et europeisk fellesskap

Beslutningene fra de tre stores møte i Washington skal nå søkes gjennomført

Den kommende tyske utenriksminister, statssekretær dr. Hallstein i det tyske utenriksdepartement, har avgitt en uttalelse, der det heter, at det allerede er oppnådd prinsipiell enighet om gjennomføringen av beslutningene fra de tre stores møte i Washington etter tallrike konferanser mellom de tre vestallierte overkommisærer og forbundskansler Adenauer.

Privat til «8. Mai» fra Paris.

De prinsipper man er enig om er følgende: Det demokratiske Tyskland skal innlemmes under full likestilling i et europeisk fellesskap, som på sin side igjen blir innlemmet i et atlantisk fellesskap. Herav følger:

1. at forholdet mellom Vest-Tyskland og de tre vestmakter må endres totalt med sikte på likestilling.
2. at opprettholdelsen av et okkupasjonsstyre eller en rett til alliert intervensjon i Tysklands indre anliggender er uforenlig med Tysklands integrering i det europeiske og det atlantiske fellesskap.
3. at Tysklands deling og sikkerhet kreves visse sær-løsninger om forvarsstyrker på forbundsrepublikkens grunn, om Tysklands beskyttelse, om Berlinproblemet og om Tysklands samling.

Partene er enig om alle punkter og det gjenstår bare å finne de rette formler som gir uttrykk for denne enighet. «Noen uker» er nødvendige for å avslutte den endelige redaksjon.

Adenauer krever gammelt tysk land tilbake.

Under voldsomt press fra de nasjonale opposisjonspartier har forbundskansler Adenauer avgitt en oppsiktsvekkende uttalelse om Tysklands grenser mot øst. Adenauer har uttalt i et budskap til et landsmøte av landflyktige medlemmer av det kristelig-demokratiske parti fra østsonen at målet med hans politikk er å gjenoprette Tysklands enhet i fred og frihet. Tysklands enhet må omfatte de gamle tyske områder bortenfor Oder-Neisselinjen.

Haukeland starter den nasjonale opposisjon i Hæren

Kritiserer også den farlige mobiliseringsmekanisme

I et foredrag har sjefen for Heimevernet — oberst Haukeland pekt på den farlige svakhet at hvis det militære lyn fra himmelen rammer Norge, — så vil hærens mobilisering komme for sent. Mer oppsiktsvekkende kan skje, var hans angrep på det utenlandske kopisteri i Hæren som jo forlengst er gått over alle bredder, — iste denfor at man skulle ha utarbeidet en norsk taktikk tilpasset våre forhold. . . .

Ifølge Dagbladets referat uttalte obersten bl. a., at vi her i landet alltid har hatt en tendens til å ape etter seierherrens krigssystem (og uniformer) etter de store krigene!

Han påpekte betydningen av at vi lærte et effektivt norsk system, — som ville ha større sjanser til å overrumple en eventuell motstand.

Akkja, Haukeland blir nok aldri general. . . .

Hvis han vil dukke ned i det nasjonale på dette område bør han lete på loftet ute i Angellhus på Bygdøy.

Oberst Henrik Angell arbeidet i mange år på norsk taktikk i skog. . . . dengang de nå så nasjonale lo av ham og alt hans vesen —.

ALEK.

Finnland låner —

— Fortsatt fra side 1 —

2. Moskva ønsker å gi finnene — og dermed også nordmenn, svensker og dansker — inntrykk av en viss storstilet toleranse overfor amerikansk økonomisk innflytelse i Finn-

8. Marts. Farligste fiende er de naive. Maktkampen i Bonn - Europas fremtid.

De europeiske federalisters sentralstyre har på sitt møte i Paris i begynnelsen av oktober vedtatt en plan, som går ut på, at Tysklands samling skal gjennomføres ikke av et svakt Tyskland, men av et sterkt og samlet Europa, av en europeisk forbundsstat bygget opp etter amerikansk mønster med de avvikelser som kulturelle hensyn krever. Dette er en meget vidtgående plan, men dens gjennomførelse er avhengig av mange faktorer og da ikke minst av maktkampen i Bonn.

Hele den vestlige verdens samarbeide på lang sikt er avhengig av, hvem som vinner denne kamp, enten Adenauer eller Schumacher. Hvis de 50 millioner vesttyskere ikke blir en integrerende del av det frie Europa før de blir sluttet sammen med de 17 millioner østtyskere, vil det ikke bli noen Europahær eller heller ikke noen Schumanplan eller noe Europaråd. Og dette er blitt aktualisert ved den østtyske statsminister Grotewohls tilbud til Adenauer. Skulle han ha hell med seg i bestrebelsene for Tysklands samling, vil man oppleve å få et uavhengig Tyskland, en tredje styrke i Europas hjerte med en utenrikspolitikk som vil bestå i å spille amerikanerne og russerne ut mot hverandre. Dette vil altså bli fasitten av seiren over Hitler og av den kortsynte Rooseveltiske politikk — seks år etter den betingelsesløse kapi- tulasjon.

Tilsynelatende vil alle parter ha en samling av Tyskland. Russerne vil ha den, fordi de regner med at den vil kunne velte alle de vestalliertes rustningsplaner. Østtyskerne ønsker den, fordi de mener med Moskva i ryggen å være å kunne bli herrer over hele Tyskland. Vesttyskerne av alle partier setter også sine forhåpninger til en slik løsning, fordi de er patriotiske og håper at Tysklands enhet vil være det første skritt henimot tilbakegivelsen av de tidligere østtyske provinser hinsides Oder-Neisselinjen.

Et av de første mål, som synes å nærme seg virkeligheten, er avholdelsen av frie valg over hele

sialdemokratene de beste utsikter til å seire ved hjelp av protestantene og arbeiderne i Øst-Tyskland, og sosialdemokratene går i dag i spissen for den tyske nasjonalismes gjenfødelse og er blitt Europas isolasjonister. De vil ikke høre tale om noen Europahær og stiller valget mellom nasjonal tysk hær eller ingen hær. Og hva Schumanplanen angår, anser de den som et fransk forsøk på å dominere Europa. Når Adenauer taler om et forenet Vesteuropa, anklager de ham for å være et redskap for de anglo-amerikanske seirherre og de sparer ikke på hårde ord i den anledning. Under slike forhold er det ikke noe å forundres over at han holder på å miste fotfestet. Av egen erfaring vet vi, hva hypernasjonalistene kan drive det til i underhåndsagitasjon. Men også Adenauer vil ha et forenet Tyskland, men han vil samtidig ha et intimt samarbeide med Vesteuropa til beskyttelse mot aggresjon østfra. Forskjellen er således, at Adenauer vil ha først vestlig samarbeid og så tysk samling.

Sosialdemokratene på sin side svarer: Samling først — kanskje vi så ved en senere anledning kan tales ved om vestlig samarbeide. Og dette passer forsåvidt inn i Moskvas planer, for like siden den fatale Potsdamavtale har russerne forsøkt å bruke den tyske nasjonalisme som en brestang til å drive de vestallierte og på langt nær kontrollere.

forsøk gjentas ved at de lokker med en fredstraktat og lover å trekke sine styrker tilbake, hvis de allierte i vest vil gjøre det samme. Bakom dette ligger håpet om å kunne drive et samlet, nedrustet og nøytralt Tyskland over i den kommunistiske leir. — Her har de mange hjelpemidler — først og fremst det tyske kommunistiske parti, dernest løfter om økonomisk støtte og endelig den røde hær, som alltid vil være innen rekkevidde.

Nå har selvsagt også de vestallierte et ord med i laget. Tyskerne kan nok godta Grotewohls forslag, men de bestemmer ikke om de alliertes okkupasjonstroppers forbliven i Vesttyskland. Og hvis de blir og tyskerne spør hvorfor, er svaret fra den kant at Europas fred er avhengig av at russerne og amerikanerne står ansikt til ansikt ved Elben. Et vakuum ville bety et nytt Korea eller kanskje noe ennå verre.

Det er under slike forhold at man må følge maktkampen mellom Adenauer og Schumacher med den største oppmerksomhet. Og imens går det storpolitiske intrigespill videre. De mange konferanser og internasjonale møter gir bare et svakt bilde av det, men et tilbakeblikk vil kunne fortelle om kortsynt politikk i tiden fra Casablanca til Potsdam da hele verdens skjebne ble lagt i hendene på krefter som ennå i dag ikke lar seg helt konstatere og på langt nær kontrollere.

Eisenhower går inn for Europas forente stater Arbeidet med planen vil komme langt i løpet av høsten

Privat til «8. Mai» fra Paris.

Hvis intet uforutsett inntreffer kan man vente at arbeidet med opprettelsen av Europas Forente Stater vil komme langt i løpet av høsten, uttales det på vel underrettet hold i Paris.

noen dager siden med en oppsiktsvekkende erklæring i denne forbindelse. Han sa — i en engere krets — at han ikke ville påta seg ansvaret for Europas forsvar stort lenger hvis de nå værende nasjonalstater skal fortsette å bestå i den form de har nå.

Copenhagen til Adenauer

Enda en britisk bekymring

Den britiske lasteskipflåte er i tilbakegang, kvantitativt og kvalitativt. Dette faktum begynner å vekke økende engstelse på mange hold, for en moderne og stor flåte lasteskip som kan ta all slags frakter er en livsbetingelse om Storbritannia igjen skulle komme i krig. Tankskipflåten er i stadig ekspansjon, og vekker ingen bekymring.

Forholdet er at da gjenreisningen av flåten kunne ta fart for alvor etter krigen, ble hovedvekten lagt på tankskip. Det er ganske visst bygd mange vanlige lastebåter også, men ikke i så stort antall at det har kunnet føre flåtens lasteskipkapasitet opp på førkrignivået. Og fremfor alt: Det er ikke blitt anledning til å ersatte eller skifte ut gamle skip.

Advarende røster har hevet seg

Et lyspunkt

I København har det vært holdt et forberedende møte mellom østlige og vestlige økonomer for å danne en forberedende komite til en stor konferanse, som skal holdes i Moskva i april neste år, og hvor man regner med 400 deltakere, fra alle land. Dagsorden omfatter to hovedpunkter, nemlig en undersøkelse av muligheten for å heve levestandarden verden over ved å øke det økonomiske samarbeide og en alminnelig meningsutveksling på basis av personlige kontakter. Det understrekes at man er interessert i at vidt forskjellige meninger og grupper blir representert. — Det var mange kjente kvinner og menn fra dansk ånds- og næringsliv som var tilstede på det forberedende møte. En av dem, som deltok, var professor Wieth-Knudsen, som vil være kjent fra sin virksomhet ved Norges tekniske høyskole og som

på tankskip. Det er ganske visst bygd mange vanlige lastebåter også, men til tross for så stort antall så det har kunnet føre flåtens lasteskipkapasitet opp på førkrignivået. Og fremfor alt: Det er ikke blitt anledning til å erstatte eller skifte ut gamle skip.

Advarende røster har hevet seg på flere hold, og den siste advarslen kom i disse dager fra skipsmaskinistenes forening, som pekte på at det er umulig å seile effektivt og billig med skip som burde være komdemnert for lenge siden.

i et vidt forskjellige meninger og grupper blir representert. — Det var mange kjente kvinner og menn fra dansk ånds- og næringsliv som var tilstede på det forberedende møte. En av dem, som deltok, var professor Wieth-Knudsen, som vil være kjent fra sin virksomhet ved Norges tekniske høyskole og som har et utstrakt kjennskap til russisk næringsliv for den store krig.

Husk kontingenten

nelige nød folks sinn til større sosiale tiltak for å lindre nød. Roosevelt hadde aldri gitt disse ting en tanke før han ble valgt til guvernør. Har, i denne forbindelse, noen noensinne brydd seg med å studere Herbert Hoovers fruktbringende arbeid. En plan som han sørget for å få utarbeidet den gang han var handelsminister og president. Dette var før krisen satte inn og bevirket at alle ble oppmerksom på dette spørsmål.

Med hensyn til den store krig for frihet og demokrati vil det være bra å ha følgende klart for oss: Når vi i et åndedrag blir fortalt at Roosevelt ikke bragte oss inn i krigen — at vi ble trukket inn i krigen på grunn av det feige japanske overfall på Pearl Harbor, mens Roosevelt forsøkte å holde oss utenfor, og i neste åndedrag blir forklart at han bragte oss inn i krigen for å redde friheten og demokratiet, så må man undre seg. Men hvorledes har han fremmet den demokratiske sak? Vi befrikk Europa for Hitler og utleverte det på nåde og unåde til en meget grusommere tyrann — og vi forsøkte å innbille verden at Stalin var en sivilisasjonens redningsmann. Se bare på Europa. Betegner man ødeleggelsene der som en befrielse og redning? Er noen ennå så naive å tro at demokratiet og privatkapitalismen er bragt tilbake til Europa? Fascismen er riktignok utryddet i Tyskland, men et bastard system av sosialisme og kapitalisme i lenker er innført i England. Det kalles et sosialt-demokrati, som er på vei til å bli en ny fascisme med alle de kontrollorganer foruten hvilke et slikt system ikke kan bestå.

Og i U.S.A. har krigsomkostningene dødelig deformert vårt økonomiske og politiske system. — Roosevelts stjerne var dalende i 1938 den gang det var 11 millioner arbeidsløse og Hitler tok sine første skritt på krigens vei. Alle Roosevelts løfter var blitt brutt. Byene var overfylt med arbeidsløse. Skattene steg. Gjelden fløy i været. Krigen reddet Roosevelt og han grep etter den som en druknende mann. Først ledet han sitt land inn i krigens periferi og så inn i de forskjellige krigssentra over den hele jord. Derved fikk han anledning til å bruke et uforståelig antall milliarder og til å piske opp forbruket under krigs hysteriets varme flammer. Han satte hver mann og kvinne samt deres besteforeldre inn i krigsproduksjonen, samtidig som han under trykk av patriotiske befallinger kunne tvinge kritikken til taushet, og derved fremme illusionen om den store fører og krigsherren. Selvfølgelig vant vi krigen mot Tyskland. U.S.A. med

Finnland låner —

— Fortsatt fra side 1 —

2. Moskva ønsker å gi finnene — og dermed også nordmenn, svensker og dansker — inntrykk av en viss storstile toleranse overfor amerikansk økonomisk innflytelse i Finland.

Hvis den sistnevnte teori er riktig — og mange mener at den er det — passer den godt inn i rammen for Moskvas nye politiske spill i Norden. Dette spill tar sikte på å vinne opinionen for en felles-nordisk nøytralitets- og forsvarspolitik, uavhengig av enhver stormaktsinnflytelse.

I Helsingfors er man i ledende kretser overbevist om at også den sovjetrussiske note om Svalbard til Norge er et ledd i denne nye politikken, og at hensikten med noten har vært å gjøre det norske folk oppmerksom på at en mer nøytral kurs fra norsk side er gunstigere for et korrekt forhold mellom Norge og Sovjet-Samveldet.

Det amerikanske lånet til Finland foranlediget statsminister Kekkonen til å erklære at Finland ikke har gitt løfter av politisk art til USA eller noen annen stat og at Finland ønsker å stå utenfor alle stormaktskonflikter. Han tilføyde at hvis Finland skulle bli angrepet, vil det selv sagt holde seg til støttepakten med

Tyskland ennhet vil være det første skritt henimot tilbakegivelsen av de tidligere østtyske provinser hinsides Oder-Neisse-linjen.

Et av de første mål, som synes å nærme seg virkeligheten, er avholdelsen av frie valg over hele Tyskland. Ved slike valg har so-

Sovjet-Samveldet.

Denne uttalelse kunne Kekkonen avgi med god samvittighet, all den stund Finland selv sagt aldri blir angrepet vestfra. Et annet spørsmål er om russerne vil respektere Finnlands suverenitet i tilfelle av komplikasjoner f. eks. i Vest-Europa. I Helsingfors regner men med at det minst er størst sjanser (75/25) for at Moskva under enhver omstendighet vil la være å foreta seg noe nordpå. Det nordlige område løser i seg selv ingen problemer for russerne. Hvis de engasjerer seg på noen som helst måte i Vest-Europa eller i Den Nære Orient, har de ingen interesse av ekstra vanskeligheter nordpå. Selv om den finske regjering offisielt vil «holde seg til støttepakten med Sovjet-Samveldet» er man nemlig klar over at det finske folks overveiende flertall aldri vil tåle at sovjetrussiske tropper rykker inn i landet, hverken som venner eller som fiender.

Boken som vil leve i norsk historie

av dr. jur. Gustav Smedals bok

«PATRIOTISME OG LANDSSVIK»

Den gir et tidsbilde av okkupasjonstidens Norge og av de politiske forfølgelser etter frigjøringen.

Den er det skarpeste angrep som er rettet mot oppgjøret, og myndighetene har ikke kunnet angripe den, fordi fremstillingen er helt korrekt.

For å få restopplaget brakt ut snarest er prisen nå nedsatt til kr. 8.— tritt tilsendt, og hvis minst fem eksemplarer bestilles samtidig, blir de portoфриt tilsendt mot innsendelse av kr. 38.—.

KARL SEELAND - OPPEGÅRD ST.

Privat til «8. Mai» fra Paris.

Hvis intet uforutsett inntreffer kan man vente at arbeidet med opprettelsen av Europas Forente Stater vil komme langt i løpet av høsten, uttales det på vel underrettet hold i Paris.

Oppsiktvekkende erklæring fra Eisenhower.

General Eisenhower fremkom for

Det kan da ikke —

— Forts. fra side 1 —

der asyltet. Det må ha vevmet ham å betrakte de former som ledende «nasjonale» nordmenn fant for sin «krigs»innsats derborte.

Vi tror bestemt å vite at det overrasket ham umåtelig å erfare ved hjemkomsten til Norge hvor lite Londonpropaganden stemte med virkeligheten. Og hvordan det egentlig hang sammen med disses innsats som etter «frigjøringen» skrek høyest mot «forrederne».

Alle disse ting har nok nedfelt seg i den uhyre produktive manns hjerne. Men er den sørgelige sannhet den at Hambro også hører til dem hvis ungdoms og manndoms vågemot er sluppet av hensyn til den dekorative historiske løgn som idag binner våre såkalte ledere sammen av angst for sannhetens revolusjonerende makt?

Er det så at Hambros optegnelser om disse ting først vil fremkomme om 50 år?

Det forlyder at han for kort tid siden ble spurt hvorfor det ikke ble laget «oppgjør» mot den og den som satt i solen og jubilerte, — blant andre et sterkt skrikende dagblad.

Som grunn for at revisjon og oppgjør uteblir forlyder det at den trette (?) løve C. J. Hambro svarte:

«DET KAN DA IKKE BLI KLO-
AKK — AV ALT»

Bolsjeviker och marxisters verk!

alla vindar sveper Europa i frostig dräkt. Människobödlar dräpt hänfullt sin egen släkt, mördade allt det bästa, folkgemenskapens sanna röst.

Germaner med bopor belades. Fångna till fött och hand störtade i bolsjevik-hades, glömd i mörkrets land; minns dock att goda makter vakande över oss kan från Försynens trakter göra en genius loss.

En dag den gudasända löser sin boja lätt. Fri skall germanen återvända hem till människors rätt. Sven Samuelsson.

DET ER SAGT:

Sigurd Hoel har i «Sesam, Sesam» fremhevet hvor flinke vi er til å hylde døde diktere — også hvor farlig det er å feste for levende. Det hender at de i festens rus sier bare sannheter. Den risiko må man ikke løpe. — Også pressefolk med en skarp penn og våken samvittighet kan vente hyldest. Men de må være døde. Så lenge de lever, er de for farlige». (Lorentz Vogt i Dagbladet).

noen dager siden med en oppsiktvekkende erklæring i denne forbindelse. Han sa — i en engere krets — at han ikke ville påta seg ansvaret for Europas forsvar stort lenger hvis de nå værende nasjonalstater skal fortsette å bestå i den form de har nå.

Coudenhove til Adenauer.

Presidenten for Paneuropaa-bevegelsen ventes til Bonn hver dag for å konferere med forbunnskansler Adenauer om sine planer angående innkalling av en europeisk grunnlovgivende forsamling.

Disse planer har fått øket aktualitet i forbindelse med en helt ny utvikling i arbeidet med Europas samling. Et forslag som er fremsatt av de såkalte europeiske føderalister synes nemlig å vinne terreng i regjeringkretser såvel i Paris, Brussel og Bonn. Forslaget som ble vedtatt av sentralstyret for Union Européenne des Fédéralistes i Paris den 6. og den 7. oktober, går i korte trekk ut på at Tysklands samling skal gjennomføres ikke av et svakt Vest-Tyskland, men av et sterkt og samlet Europa, av en europeisk forbunnsstat bygget opp etter amerikansk mønster, med de endringer som kulturelle hensyn krever.

De europeiske føderalisters ledere reiser til US A i disse dager for å fremlegge sine forslag for årsmøtet av American Legion i Miami. Deretter drar lederne på en foredragsreise gjennom Statene.

Bringer Norges utenrikspolitikk Sverige i faresonen

Dette spørsmål kan kun besvares med ja. Vi truer direkte Sveriges eksistens ved vår A-pakt deltakelse. Sverige får imidlertid ta sin del av skylden ved ikke å ha bidradd syndelig til å oppklare Norges forhold før 9. april 1940. Det er jo på basis av den «offisielle» erfaring fra dette tidsrom, at Norge fant det forsvarlig å tiltre A-pakten. Vi var ikke istann til å verge oss mot nøytralitetskrenkelser. Vi hadde viljen, men ikke evnen. Derfor ble vi overrendt av Tyskland.

At Sverige tier med sin viten om bakgrunnen for 9. april skyldes en hensynsfullhet uten like, når man tar i betraktning den uforsiktede holdning de norske betlere har inntatt etter deres lange gratis besøk hos vår nabo. Ja, det svenske folk må ha lært oss så godt kjenne, alle våre mindreverdighetskomplekser parret med et sanse løst skryt, at de nå behandler oss som ikke riktig normale. Velger den kjendte metode, bare å jatte med, for å unngå hysteriske utbrudd. Sverige ble stemplet som feigt, fordi England ikke kunne tvinge det inn i krigen mot Tyskland. Og det av dem som i titusenvis rømte over grensen av frykt for konsekvensene. Og spørsmålet er, om ikke den svenske hensynsfullhet kan komme til å koste oss meget, får fremtiden vise.

Selvsagt kan denne «jatten» med også forklare på en annen måte — at Sverige nå ønsker at Norge endelig engang skal få på «kjeften» — som er overutviklet i forhold til vettet.

Nordmørspostens Trykkeri